

ОРХОН АЙМГИЙГ ХӨГЖҮҮЛЭХ ТАВАН ЖИЛИЙН ҮНДСЭН ЧИГЛЭЛИЙН 2025 ОНЫ ЖИЛИЙН ЭЦСИЙН
ХЭРЭГЖИЛТИЙН ТАЙЛАН

2025.10.30

Орхон аймаг

Д/д	ЗОРИЛТ	Хэрэгжих хугацаа	Үндсэн хэрэгжүүлэх байгууллага	Эх үүсвэр	Нийт хөрөнгийн хэмжээ /сая.төг/	Суурь түвшин	Зорилтот түвшин, үр дүн, хөрөнгийн хэмжээ			Хэрэгжилтийн явц	Хэрэгжилтийн үнэлгээ (хувь)
							Зорилтот түвшин үр дүнгийн үзүүлэлт	Төсөв (сая.төг)	Төсвийн гүйцэтгэл (сая.төг)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

ЗУРГАА. НОГООН-ЭРДЭНЭТ ХОТ

Зорилго 6. Хүрээлэн буй орчны бохирдол, доройтлыг бууруулж, хүн амын эрүүл, аюулгүй орчинд амьдрах нөхцөлийг бүрдүүлэн, байгальд ээлтэй, дэвшилтэт ногоон технологийг нэвтрүүлж, байгалийн нөөц баялгийг зүй зохистой ашиглуулан, нөхөн сэргээлтийг эрчимжүүлэх замаар байгалийн үр өгөөжийг өнөө болон ирээдүй хойч үе хүртэх нөхцөлийг бүрдүүлнэ.

Зорилт 6.1. Хүрээлэн буй орчны бохирдлыг бууруулж, иргэдийн эрүүл орчинд амьдрах нөхцөлийг бүрдүүлнэ:

103	6.1.1.Үйлдвэр, аж ахуйн нэгж, байгууллагаас байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл, цагаан тоосны дэгдэлтийг бууруулах ажлыг үе шаттай зохион байгуулна.	2025	БОГ	ААНБ	-	80%	85%	Эрдэнэт үйлдвэр ТӨҮГ-ын зардлаар	-	Цагаан тоосны дэгдэлт, сөрөг нөлөөллийг бууруулах хөтөлбөрийг 2024-2031 онд хэрэгжүүлэхээр аймгийн ИТХ-ын 2024 оны 18/04-р тогтоолоор батлуулан хэрэгжүүлж байна. Үүнд: Хаягдлын аж ахуйн элстэй 1432 га хуурайшилттай талбайн 85%-ийг технологийн 4 төрлийн аргаар норголт хийж, тоосны дэгдэлтийг бууруулж байна. Шинэ хаягдлын аж ахуйг Орхон аймгийн Жаргалант сум, Булган аймгийн Орхон сумын нутагт нийт 7048 га талбайд байгуулахаар газрыг Засгийн газрын 2024 оны 116 дугаар тогтоолоор улсын тусгай хэрэгцээнд авч, суурь судалгааны ажил 100%, ТЭЗҮ, зураг төслийн ажил 80%-ийн гүйцэтгэлтэй байна. Тоосны тархалтын зонхилох 3 чиглэлийн 121 га талбайд 5 төрлийн 1.8 сая.ш мод, бутыг тарьж, арчлан ургуулж байна. Эрүүл мэндийн үзлэг шинжилгээнд Говил, Баянцагаан багийн Вокзалын хэсэг, Гаалийн газар, Эрдэнэт өртөө, Жаргалант сумаас	100%
-----	---	------	-----	------	---	-----	-----	----------------------------------	---	---	------

										нийт 500 иргэнийг хамруулж, зөвлөгөө өглөө. Тоосны автомат 2 станцын тасралтгүй үйл ажиллагааг хангаж, дүнг www.Agaar.mn-д оруулж байна. Сургалт мэдээллийн хүрээнд ЕБС-ийн 120 сурагчидад сургалт, 35 иргэнд хаягдлын аж ахуйн танилцуулга, 2 удаа тайлангийн өдөрлөг, 6 удаа тоосжилттой бүсийн иргэдэд нөлөөллийн арга хэмжээг тус тус зохион байгууллаа.	
104	6.1.2.Эрдэнэт хотын агаарын бохирдлыг бууруулах төсөл хэрэгжүүлж, байгаль орчинд ээлтэй, дэвшилтэт ногоон технологийг бодлогоор дэмжинэ.	2025	БОГ	БХАХЗ	1,629,9	Pm10-ст-с 1.4 дахин давсан	pm10–100 MNS4585: 200	1,629,9	ОУБ-8.528.620 доллар ОНТ-1,522,411.788	Агаарын чанарын 2 харуулын шинжилгээний дүнгээр хүхэрлэг хийн дундаж агууламж 3 мкг/м3, Азотын давхар ислийн дундаж агууламж 103мкг/м³ стандартаас хэтрээгүй боловч нийт хэмжилтийн утга хотын төв орчим 15%, гэр хороолол орчим 7.4% нь хүлцэх агууламжаас давсан байна. Төвийн бүсийн цахилгаан дамжуулах сүлжээнд холбогдсон 4763 ш өрхийг 2 тарифт ухаалаг тоолуурт шилжүүлж, Баян-Өндөр сумын 16 багийн гудамж хоорондын 0.4кВ-ын 6719ш цахилгааны модон тулгууруудыг төмөр бетон шонгоор сольж, 260.18 км СИП кабель татагдаж, 6/0.4кВ-ын 3ш дэд станц, 9 багт 6кВ-ын дэд станц суурилууллаа. 2025 онд 8 байршилд цахилгаан дамжуулах дэд станцууд шинээр барьж, 380 айлын цахилгааны уналтыг шийдвэрлэсэн. Өөрийн хөрөнгөөр цахилгаан халаалт суурилуулсан 460 өрхөд орон нутгийн урамшуулал олголоо. Монгол гэрийн дулаалга, халаалт, агаар сэлгэлтийн 3 төрлийн багц бүтээгдэхүүнийг 2022-2025 онд нийт 269 өрхөд хөнгөлөлттэй олгож, бохирдуулагч эх үүсвэрийг буурууллаа. “Миний гэр бидний гудамж төсөл”-ийн хүрээнд 7 багт ИШС татагдаж, нийт 1245 өрх төвлөрсөн ИШС-д холбогдох боломж бүрдсэнээс 354 өрх холбогдож, 266 өрх техникийн нөхцөлөө авсан байна.	90%
105	6.1.3.Хөрсний бохирдол,	2025	БОГ	БХАХЗ	890.0	16653	14669	1200 ОНТ	ОУБ- 135.0 сая.төг, УТ	Гэр хорооллын нүхэн жорлонг үе шаттайгаар өөрчлөх ажлын хүрээнд 2020	100%

	доройтлыг бууруулах төсөл, хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж, хог хаягдлын нэгдсэн менежментийг бий болгоно.								- 2450 сая.төг, ОНТ-1200 сая.төг	онд 515ш, 2021 онд 80ш, 2022 онд 1078ш, 2023 онд 45ш, 2024-2025 онд 266ш нийт 1984ш нүхэн жорлонг улсын болон орон нутгийн төсвийн 3.78 тэрбум төгрөгийн санхүүжилтээр соруулдаг технологитой жорлонгоор өөрчилж, эх үүсвийн тоог бууруулсан.	
107	6.1.5.Орон нутгийн хамгаалалтад нэмж авах шаардлагатай газар нутгийг судалж, орон нутгийн хамгаалалттай газар, талбайн хэмжээг нэмэгдүүлнэ.	2025	БОГ	-	-	1716.2	2006.5	-	-	Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн санаачилсан “Тэрбум мод” үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд Орхон аймгийн хэмжээнд 2030 он хүртэл хугацаанд 20.0 сая ширхэг мод тарих “Ногоон Эрдэнэт” хөтөлбөрийг боловсруулан аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2022 оны 07/02 дугаар тогтоолоор батлуулсан. Хөтөлбөрийн хүрээнд ойн төгөл, ойн зурвас, ойжуулалтын ажил хийх 264.3 га талбайг Баян-Өндөр сумын ИТХ-ын 2023 оны 13/02 дугаар тогтоолоор, 26 га талбайг Жаргалант сумын ИТХ-ын 2023 оны 01 дүгээр тогтоолоор тус тус орон нутгийн тусгай хэрэгцээний газарт авч, орон нутгийн тусгай хэрэгцээний буюу орон нутгийн хамгаалалттай газрын хэмжээг 290.3 га талбайгаар нэмэгдэж, 2006.5 га талбайд хүргэлээ.	100%
108	6.1.6.Хотын төв, гэр хороолол болон хотын ойролцоох суурьшлын бус газруудад үе шаттайгаар ойжуулалт, ойн нөхөн сэргээлтийг хийж, таримал ойн талбайг нэмэгдүүлнэ.	2025	БОГ	БХАХЗ ОНТ, ОУ-ын төсөл хөтөлб өр	92.0	14	117	92.0	Гадаадын тусламжаа р 454.7, БХАХЗ 1.527.2, ААНБ-900. 0	Тэрбум мод үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд 2025 онд Баян-Өндөр сумын байгаль орчныг хамгаалах арга хэмжээний зардлаар эмнэлгийн арын ойн санд 2.7 га талбайд хамгаалалтын хашаа барилаа, Цагаанчулуутын аманд Япон улсын Оиска ТББ-ын дэмжлэгтэйгээр "Сайвар хээр" ХХК-аар 4 га талбайд хүргэлт ойжуулалт хийлээ, “Ногоон Эрдэнэт хөтөлбөрийг дэмжих оролцох тухай Ачит-Ихт ХХК-ийн гэрээний дагуу Далайн Хошууны шинэс ХХК болон Эрдмин ХХК Хангал голын голдирол дагуу 14.5 га талбайд татмын ойжуулалт, Эрдэнэт үйлдвэр ТӨҮГ-ын үйлдвэрчдийн эвлэлийн холбооны нэрэмжит ойн төгөл болон Д.Түмэнбаярын нэрэмжит ойн төгөл зэрэг байгуулагдаж ойн төглийг 1.5 га талбайд ойн төгөл, Эрдэнэтийн Дулаан	100%

										цахилгаан станцын үнсэн сан орчим 1 га талбайд, орон нутгийн төсвийн хөрөнгө оруулалтаар Цагаанчулуутын амны ойн сангийн 0.1 га талбайд, Эрдэнэт голын голдирол дагуу 1.1 га талбайд, Шанд багийн авто зам дагуу 0.5 га талбайд, нийт 24.4 га талбайд 429.5 мянган ширхэг мод шинээр тарьж, ойжуулалт, ойн төгөл байгуулах ажил зохион байгуулж, ойжуулалт, өссөн дүнгээр 318.56 га талбайд мод тарьж, ойжуулалт ойн нөхөн сэргээлтийг хийж гүйцэтгэлээ. Аймгийн хэмжээнд мод үржүүлгийн чиглэлээр үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа иргэд, аж ахуйн нэгж, нөхөрлөл, төрийн бус байгууллагуудад тарьц, суулгацын нөөц 7 дахин нэмэгдэж, 4 төрлийн шилмүүст модны 0.4 сая ширхэг, 20 төрлийн навчит модны 2.0 сая ширхэг тарьц, суулгацын нөөц бүрдүүлээ.	
Байгалийн нөөцийн хариуцлагатай хэрэглээ											
Зорилт 6.2. Байгаль орчныг хамгаалах, байгалийн нөөц баялгийг зүй зохистой ашиглуулах, нөхөн сэргээлтийг эрчимжүүлнэ:											
109	6.2.1.Байгаль орчны хууль тогтоомжийг олон нийтэд сурталчлан таниулж, стандарт, хэм хэмжээг мөрдүүлэн, байгаль хамгаалах үйлсэд иргэдийн оролцоог нэмэгдүүлнэ.	2025	БОГ	-	-	-	2600	-	БХАХЗ	Байгаль орчны багц хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангах зорилгоор ОБГ, ЦГ, МЭГ, СДОА, Баян-Өндөр, Жаргалант сумдын ЗДТГ, Булган аймгийн БОГ, Булган аймгийн Орхон, Сэлэнгэ, Хангал, Бугат сумдын байгаль орчны хяналтын улсын байцаагч, байгаль хамгаалагчидтай 2020-2025 онд нийт 165 удаа хамтарсан хяналт шалгалтын ажлыг зохион байгуулж үүнээс төлөвлөгөөт хяналт шалгалт 133 объектод, урьдчилан сэргийлэх хяналт шалгалтыг 27 чиглэлээр зохион байгуулж, нийт аймгийн хэмжээнд 174 зөрчил дутагдлыг газар дээр нь арилгуулж, 261 заалт бүхий 57-н улсын байцаагчийн хугацаатай албан шаардлага хүргүүлж, 41 иргэний гаргасан зөрчилд захиргааны арга хэмжээ авч ажиллалаа. Үүнд: Ойн тухай хууль зөрчсөн 7 иргэн, Амьтны тухай хууль зөрчсөн 6 иргэн, Хог хаягдлын тухай хууль зөрчсөн 16 иргэн, Газрын хэвлийн тухай хууль зөрсөн 2 иргэн, Усны	100%

									тухай хууль зөрчсөн 8 иргэн, Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хууль зөрчсөн 2 иргэнд тус тус захиргааны арга хэмжээ авч ажилласан бол хог хаягдлын тухай хууль зөрчиж ахуйн хог хаягдлаа ил задгай хаях гэж байсан 45 иргэн, ойгоос унанги мод бэлтгэх гэж байсан 25 иргэн, цооног өрөмдөж худаг гаргах гэж байсан 18 иргэн, БОНБУ тухай хууль зөрчих гэж байсан 5 ААНБ-ын зөрчлийг тус тус газар дээр нь таслан зогсоож, зөрчлөөс урьдчилан, 2600 гаруй иргэнд ой хээрийн түймэр болон, шар усны үерээс урьдчилэн сэргийлэх сэрэмжлүүлэг зөвлөмж, гарын авлага тарааж, салбарын багц хуулийн зөвлөгөө мэдээлийг иргэд, ААНБ-д хүргэж, мэргэжил аргагүйгээр хангаж ажилласан.	
110	6.2.2.Ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрөлтэй аж ахуйн нэгж, байгууллагуудын үйл ажиллагааны улмаас бохирдсон, доройтсон, эвдэрсэн газар, газрын хэвлийг нөхөн сэргээх, хамгаалах ажлын үр дүнг дээшлүүлж, хариуцлагатай үйл ажиллагааг хэвшүүлнэ.	2025	БОГ	ААНБ	-	5	-	ААНБ-ын зардлаар	Ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрөлтэй ААНБ-уудын уулын ажлын төлөвлөгөө болон байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд 2020-2025 онуудад биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах ажлын хүрээнд Эрдэнэт Үйлдвэр ТӨҮГ-аар орон тусгай хамгаалалтай Баян-Өндөр хайрханы зүүн талын энгэрт 16.07 га-д, Хангал голын голдирол дагуу 6.87 га-д, Эрдмин ХХК-аар А1001 авто зам дагуух ногоон зурваст болон Хангал голын голдирол дагуу нийт 4.11га-д, Ачит-Ихт ХХК А1001 авто зам дагуух ногоон зурваст болон Хангал голын голдирол дагуу нийт 9.49га-д, Зэс-Эрдэний хувь ХХК үйлдвэрийнхээ гадна талын сайжруулсан шороон авто зам дагуух болон А1001 авто зам дагуух ногоон зурваст нийт 6.1га-д, Гал-Сэнтий ХХК Эрдэнэт голын голдирол дагуу болон А1001 авто зам дагуух ногоон зурваст нийт 2.07га, Очир төв ХХК Хангал голын голдирол дагуу 1.27га, Дэлт хошуу ХХК үйлдвэрийнхээ гадна талын сайжруулсан шороон авто зам дагуух ногоон зурваст 1.22 га талбайнуудад тус тус биологийн нөхөн сэргээлтийг гүйцэтгүүлэн мод бут сөөгийг тариулж, усалгаа арчилгааг тогтмол гүйцэтгүүлж, арчлан хамгаалуулан ажиллалаа. /нийт 43.09га /	100%

										Мөн Уулын баяжуулах “Эрдэнэт үйлдвэр” ТӨҮГ 2024 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөндөө тусган батлуулсны дагуу ил уурхайн 3 дугаар овоолго дээр 3.9 га талбайд техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлтийг хийж, 500 ширхэг хайлаас, 500 ширхэг шинэс моднуудыг тарьж, арчлан хамгаалж, ургуулаад байна. Улсын хэмжээнд эвдэрч эзэнгүй орхигдсон 8000 га талбайгаас Сэлэнгэ аймгийн Ерөө суманд 2021-2024 оны хугацаанд 2000 га-д техникийн нөхөн сэргээлтийг 100% хийж гүйцэтгэсэн.	
111	6.2.3.Аймгийн хэмжээнд эвдэрч, эзэнгүй орхигдсон газруудын нөхөн сэргээлтийг үе шаттайгаар гүйцэтгүүлж, нийтийн эзэмшилд шилжүүлнэ.	2025	БОГ	БХАХЗ	71.0	16га	24.5га	71.0	Орон нутгийн төсөв 2020-2024 онд 71.0	Аймгийн хэмжээнд эвдэрч эзэнгүй орхигдсон газруудад техникийн нөхөн сэргээлт хийх ажлын хүрээнд 2020-2025 оны жилийн эцсийн байдлаар нийт өссөн дүнгээр 14.5 га талбайд техникийн нөхөн сэргээлтийн ажлыг тендерт шалгарсан нөхөн сэргээлтийн эрхтэй мэргэжлийн байгууллагуудтай гэрээ байгуулан гүйцэтгүүлээ Үүнд: ·2020 онд Баян-Өндөр сумын Баянцагаан багийн нутаг дэвсгэрт Хивсний үйлдвэр “Өнөр хороолол”-ийн ард талд эвдэрч, эзэнгүй орхигдсон карьерын 2 га-д, Жаргалант сумын Дулаан уул багийн нутаг дэвсгэрт “Бүтлийн ундарга” ХХК-ийн ар талд Бумбан толгойн хойд энгэрт болон төв зам дагуу эвдэрч, эзэнгүй орхигдсон 2 га-д, ·2021 онд Баян-Өндөр сумын Баянцагаан багийн нутаг дэвсгэрт буюу 18 карьерын зүүн хойд талын уулын аманд эвдэрч эзэнгүй орхигдсон 2 га-д, Говил багийн нутаг дэвсгэрт Чингэлбөөн цагааны карьерын баруун талд эвдэрч эзэнгүй орхигдсон 2 га-д, ·2022онд Жаргалант сумын Дулаан-Уул багийн нутаг дэвсгэрт 18 карьерын зүүн хойд талд эвдэрч эзэнгүй орхигдсон 2 га-д, · 2023 онд Жаргалант сумын Улаантолгой багийн нутаг дэвсгэрт буюу Тасгийн толгойд эвдэрч, эзэнгүй орхигдсон 1.5 га-д ·2024 онд Очир төв ХХК, Дэлт хошуу ХХК-иудын байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд тусгуулан батлуулсаны дагуу	100%

										Баян-Өндөр сумын Эрдэнэ багийн нутаг дэвсгэрт Сархиа уулын зүүн урд энгэрт техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн газарт тус бүр 1га-д 2025 онд Очир төв ХХК-иар байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд тусгуулан батлуулсаны дагуу Баян-Өндөр сумын Эрдэнэ багийн нутаг дэвсгэрт Сархиа уулын урд энгэрт 1 га талбайд биологийн нөхөн сэргээлтийг гүйцэтгүүлээ.	
112	6.2.4.Гадаргын болон газрын доорх усны чанарын хяналт, мониторингийн сүлжээг өргөтгөх, ус бохирдуулагч эх үүсвэрийг бууруулах, ус бохирдуулсны төлбөрийн тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангуулна.	2025	БОГ	БХАХЗ	57.0	0	2	57.0	90.0	2023 онд “Говил багийн нутаг дэвсгэрт байрлах байгалийн горимын цооногийг бүрэн автомат тоног төхөөрөмжөөр тоноглож, улсын сүлжээнд холбох” БӨ-08/24 тоот гэрээний дагуу газрын доорх усны өөрчлөлтөнд хяналт тавих зориулалт бүхий Х 49°04'40.02", Y104°05'52.28' координаттай цооногт дараах хяналт мониторингийн бүрэн автомат багаж суурилуулан хүлээлгэн өглөө. 2024 онд аймгийн БОГ, Орхон-Чулуут голын сав газрын захиргаа, Баян-Өндөр, Жаргалант сумын ЗДТГ-ын хамтарсан ажлын хэсгийн бүрэлдэхүүн усны сан бүхий газрын онцгой болон энгийн хамгаалалтын, ус хангамжийн эх үүсвэрийн эрүүл ахуйн бүс тогтоох, Ус бохирдуулагчийн тоо бүртгэл хийх, хаягдал усны дүгнэлт гаргах талаар хээрийн судалгааны ажлын зохион байгууллаа. Аймгийн хэмжээнд Ус бохирдуулагчийн тооллогоор нийт 1570 ААН, байгууллага одоогийн байдлаар бүртгэгдсэн байна. Үүнээс төвлөрсөн эх үүсвэрт 1338 үйлдвэр ААН, төвлөрсөн бус эх үүсвэрт 232 иргэн, аж ахуй нэгж байна. Орхон аймгийн Засаг даргын 2025-2028 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөнд тусгагдсан 3.6.1.2.4 дэх арга хэмжээ (Хаягдал ус дахин боловсруулах, цэвэрлэсэн усыг дахин ашиглах үйл ажиллагааг дэмжих)-г хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд бодлогын байгууллагын дэмжлэгтэйгээр хувийн хэвшлийн оролцоог нэмэгдүүлэх,	100%

									хэрэглээндээ саарал буюу техникийн усыг нэвтрүүлэхэд талуудын оролцоо, санаачлагыг дэмжих зорилгоор аймгийн Байгаль орчны газар, Галсэнтний ХХК хамтарч ус цэвэршүүлэх технологийг сурталчлах арга хэмжээг зохион байгууллаа. MNS 4943:2015 стандартын шаардлага хангасан, итгэмжлэгдсэн лабораторит баталгаажуулсан саарал усыг барилга, автомашин угаалга, мод усалгаа, ноос угаах салбарт нэвтрүүлж эхлэн бодлогоор дэмжих ажлыг зохион байгууллаа.		
113	6.2.5.Хөв цөөрөм байгуулах, булаг шандын эх ундаргыг хамгаалж, тохижуулна.	2021-2025	БОГ	19.9		Булаг 3	Булаг 5	19.9	БОХАХЗ 69.3, ААНБ-ын хөрөнгө 15.0, ОУБ 60.0, Орон нутгийн төсөв 284	Байгаль хамгаалах арга хэмжээний 2025 оны зардлаар Баян-Өндөр сумын Арбулаг, Жаргалант сумын Зүүнбулгийн эх орчмыг бүрэн хамгаалах, нөхөн сэргээх ажлыг гэрээний дагуу гүйцэтгүүлээ. Мөн дүйцүүлэн хамгаалах, нөхөн сэргээх ажлын хүрээнд Эрдмин ХХК нь Баян-Өндөр сумын Хүрэнбулгийн хамгаалалтын хашааг сайжруулах, Усны болон Ойн тухай хуульд заасан хориглох үйл ажиллагааг илэрхийлсэн мэдээллийн самбаруудыг шинэчлэн байршуулах ажлыг өөрсдийн зардлаар гүйцэтгэлээ. Жил бүр хамгаалж тохижуулах шаардлагатай булаг шандын байршил, төлөв байдлыг тодорхойлох ажлыг Баян-Өндөр, Жаргалант ЗДТГ-тай хамтран зохион байгуулснаар 2021 онд 4 булаг шанд, 2022 онд 3 булаг, 2023 онд 5, 2024 онд 4 булгийн эх ундаргыг бүрэн хашиж, сэргээн засварлах ажлыг үйлдвэр, аж ахуйн нэгжүүдтэй хамтран гүйцэтгүүлж, тухайн газар оршин суугчдын хэрэгцээнд хүлээлгэн өглөө. Бүрэнбүстийн овооны хөв цөөрмийн ажлын гүйцэтгэгчээр 2023 онд Ээлт-Өлгий ХХК шалгарч ажил гүйцэтгэх гэрээ байгуулсан боловч 2024 оны байдлаар гүйцэтгэл 45 хувьтай байна. /ХББЗА хариуцна/ Мөн НҮБ-ын Хөгжлийн хөтөлбөрөөс хөв цөөрмийн хамгаалалтын хашааны зардалд 60.0 сая төгрөгийг шийдвэрлүүлэн	100%

										ажилласнаар 740м урт хамгаалалтын хашааг бариулж ашиглалтанд авлаа.	
Зорилт 6.3. Усны хуримтлал, ус хангамжийг нэмэгдүүлж, усны нөөц, чанарын хяналт, мэдээллийн шуурхай байдлыг ханган, хүн амыг эрүүл ахуйн шаардлагад нийцсэн усаар хангах, зохистой ашиглах менежментийг хэрэгжүүлэн, хаягдал бохир усыг эргүүлэн ашиглах, усыг зөв хэрэглэх, хэмнэх төсөл хөтөлбөрийг хэрэгжүүлнэ:											
115	6.3.2.Хүн амын унд ахуйд хэрэглэж байгаа усны чанар, бохирдлын түвшин, хүн амын эрүүл мэнд, өвчлөл хоорондын хамаарлыг тогтоох тандалт судалгаа хийх, мэдээллийн санг бий болгоно.	2025	БОГ	БХАХЗ	414.8	-	35	414.8	414.8	Баян-Өндөр сумын гэр хорооллын багуудын хөрс, гүний усны бохирдолтын хэмжээг тогтоох судалгаагаар 30 цэгээс дээж авсанаас 1 уст цэг нитратын бохирдолттой байна. Баян-Овоот багийн нутагт орших №03 Овоотын 5-2 тоотын худгийн усны нитратын ион стандартаас 1.12 дахин их (55.8 мг/л) байна. Нитратын бохирдолттой, бичил элементүүд стандартаас давж илэрсэн худгуудад мембран болон түүнтэй адилтгах шүүх материал бүхий технологиор усны чанарыг сайжруулж илүүдэл элементийг бууруулж хэрэглэх нь зүйтэй. Кальци, магнийн ион стандартаас давсан худгуудад катионитон шүүх материал бүхий ус зөөлрүүлэх төхөөрөмж тавьж болох бөгөөд өмнө нь төхөөрөмж тавьсан худгуудад зөвхөн шүүх материалыг нь солих замаар усны чанарыг сайжруулж, зөөлрүүлж хэрэглэхийг зөвлөсөн. Мөн 2024 онд Орхон аймгийн Баян-Өндөр сумын гэр хорооллын ундны усны худгуудыг шинжилгээнд хамруулах ажлын хүрээнд мэргэжлийн байгууллага болох Сантгидро консалтинг ХХК-тай хамтран дээж авах ажлыг зохион байгуулж дууслаа. Баян-Өндөр сумын Яргуйт багт байрлах 9, Говил 4, Баянцагаан 4, Эрдэнэ 3, Баян-Овоот 3, Чингэл 2, Рашаант 1, Их залуу 1, Дэнж 1, Бүрэнбүстийн ус хангамжийн эх үүсвэрээс 1, нийт 29 худгийн уснаас шинжилгээнүүдийг авч, ерөнхий хими шинжилгээг Газарзүй-Геоэкологийн хүрээлэнд, хүнд металлын шинжилгээг СЖС лаборатори, бактериологийн шинжилгээг Орхон аймгийн Стандарт, хэмжилзүйн хэлтсийн харьяа итгэмжлэгдсэн лабораторит тус тус шинжлүүлээ. Худгуудын уснаас авсан дээжүүдийн дийлэнх нь аль нэг юмуу хэд хэдэн	100%

										үзүүлэлтээрээ ундны стандартын шаардлагыг хангахгүй дүгнэлт гарсан.	
Нүүрстөрөгч багатай, бүтээмжтэй, хүртээмжтэй ногоон хөгжил											
Зорилт 6.4. Уур амьсгалын өөрчлөлтөд нөлөөлж буй хүчин зүйлүүдийг судлах, түүнийг бууруулах хөтөлбөр, төлөвлөгөө боловсруулан хэрэгжүүлнэ:											
117	6.4.1.“Эрдэнэт хотын хатуу хог боловсруулах үйлдвэр байгуулах, хог хаягдлын менежментийг сайжруулах төсөл” хэрэгжүүлж хог хаягдлыг цуглуулах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, устгах үйл ажиллагааны менежментийг сайжруулна.	2025	ХБТХОХ ХЗА БОГ	БХАХЗ	235.0	0	1	235.0	235.0	“Эрдэнэт хотын хатуу хог боловсруулах үйлдвэр байгуулах, хог хаягдлыг татан зайлуулах менежментийг сайжруулах” төслийг Бүгд Найрамдах Польш улсын ППЭйч Мелиорекс ХХК гүйцэтгэж, хүлээлгэж өгөхөөр ажиллаж байна. ХТГ-ын парк шинэчлэлтийг 90% хийж, нэмэлтээр тусгай тоноглол бүхий 49 машин техник, 110 хөдөлгөөнт чингэлэгээр хангаж, гэр хорооллын хог ачилтыг 2-3 удаагийн давтамжаар нэмэгдүүлсэн. Эзэнгүй хог хаягдлын цэвэрлэгээний ажлыг жил бүр зохион байгуулж, хог хуримтлагдах цэгийн тоог 20%-иар бууруулсан. 2025 онд 32 цэгт хуримтлагдсан 650 м³ хог цэвэрлэсэн. Аюултай хог хаягдал үүсгэгч 21 ААНБ-ыг хог хаягдлын мэдээллийн сан https://www.eic.mn/waste/-д бүртгэж, үүссэн аюултай хог хаягдлын хадгалалт, устгалын байдалд хяналт тавьж байна. 2025 онд Ерөнхий боловсролын 10 сургуульд хадгалагдаж байсан 264,7кг химийн бодисыг Элемент ХХК-д шилжүүлэн устгууллаа. Жаргалант сумын хог хаягдлын нэгдсэн цэгт Ковш-50 маркийн дугуйт ачигч худалдан авч үйл ажиллагааг сайжрууллаа. Аймгийн хэмжээнд 14 иргэн, ААНБ 8 нэр төрлийн 136.1тн хог хаягдлыг цуглуулж, эдийн засгийн эргэлтэд оруулсан.	100%
Тогтвортой аялал жуулчлал											
Зорилт 8.4. Аялал жуулчлалын маркетинг болон менежментийн үйл ажиллагааг идэвхжүүлэн, бүтээгдэхүүн үйлчилгээний соёл, чанар, стандартыг сайжруулж, жуулчдад зориулсан мэдээллийн чанар, хүртээмжийг нэмэгдүүлэн, байгаль орчинд ээлтэй, тогтвортой аялал жуулчлалыг хөгжүүлнэ:											
	8.4.1. Аялал жуулчлалын үйлчилгээний	2024	ХБТХОХ БОГ СУАЖЗГ	-	-	-	-	-	-	Аймгийн хэмжээнд 532 ор бүхий 26 зочид буудал, 10 дэн буудал үйл ажиллагаа явуулж байгаагаас 3 одны зэрэглэлтэй 2	100%

	байгууллагууды н ажиллагсдыг мэргэшүүлэх, чадавхжуулах, үйлчилгээний соёлыг сайжруулах, улмаар стандартын өндөр түвшинд үйл ажиллагаа явуулах ажлыг эрчимжүүлнэ.								зочид буудал, 1 одны зэрэглэлтэй 1 зочид буудал, 2 цэцгийн зэрэглэлтэй 1 амралтын бааз үйл ажиллагаа явуулж байна. Шинээр Correg, Ланд марк зочид буудал ашиглалтад орж зэрэглэлийн стандартыг хангаж байгаа тул 2024 онд зэрэглэл авах хүсэлтээ өгөхөөр бэлтгээд байна. Зэрэглэл авахаар бэлтгэж буй зочид буудлуудын үйл ажиллагааг орон нутгийн ажлын хэсэг шалгаж стандартын хэрэгжилтийг үнэлж бүрэн хангасан байх зөвлөмжийг өгсөн. "Зочлох үйлчилгээний салбарын ажилтнуудыг чадавхжуулах" сургалтыг МУИС-ийн "Аялал жуулчлалын хөтөлбөр"-ийн багш нартай хамтран салбарын ажил үйлчилгээний чанарыг сайжруулах, стандартыг мөрдүүлэх, байгууллагын үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг дээшлүүлэх, зочлох үйлчилгээний салбарын ажилчдын мэргэжлийн ур чадварыг дээшлүүлэх, үйлчилгээний соёл, найрсаг харилцаа хандлагыг төлөвшүүлэхэд чиглэгдсэн сургалтыг зохион байгуулж нийт 73 хүнийг мэргэшүүлэх сургалтад хамрууллаа. "Зочид буудлын үйлчилгээний чанарын зэрэглэл, үндсэн шаардлага" MNS 5927:2008 стандартын хэрэгжилтийг ханган ажиллаж буй томоохон зочид буудлуудад орон нутагт зохион байгуулагдсан арга хэмжээний оролцогчид, зочдыг тогтмол байрлуулж хамтран ажиллалаа. Аймгийн зочид буудлын хүний нөөцийг чадавхижуулах зорилгоор "Норессо Mongolia", "Монголын зочид буудлуудын холбоо"-той хамтран 25 зочид буудлын жилийн гэрээтэйгээр ажиллах 84 ажилтанд өрөө үйлчилгээ, угаалга, зочин угтагч, зоогийн газрын үйлчлэгч нарыг чадавхжуулах сургалтад хамруулж ажиллалаа. +СУАЖЗГ-аас	
157	8.4.2.Монгол ёс заншлын өргөө,	2024	БОГ СУАЖЗГ	ОНТ	-	-	2		ОУАӨЯ, Орчны бохирдлыг бууруулах Үндэсний хорооны дэмжлэгтэйгээр	100%

	Эрдэнэт цэцэрлэгт хүрээлэн, Эрдэнэт үйлдвэрийг түшиглэн аялалын шинэ бүтээгдэхүүн гаргах, эвент арга хэмжээг зохион байгуулна.								Эрдэнэтийн угтах хаалга орчимд түр буудаллах цэгийг бий болгож MNS5924:2015 стандартын шаардлага хангасан 3.5х7м хэмжээтэй эко ариун цэврийн байгууламжийг, гүний худаг, нарны гэрлээр цэнэглэгддэг шон, ангилдаг хогийн савны хамт ашиглалтад орууллаа. Их шүтээн цогцолборт иргэдийн хандив тусламжаар 2021 оноос хойш нийт 82.0 сая төгрөгийн өртөг бүхий 2 ш суваргыг сүсэгтэн олон, иргэдийн хандив, тусламжаар барьж ашиглалтад оруулсан. Мөн "Эрдэнэт үйлдвэр" ТӨҮГ-н зураг, төсвийн дагуу Их шүтээн цогцолборт 2023 онд авто замын зогсоол, 108 шатыг шинэчлэх, гэрэлтүүлэг бүхий ажлыг нийт 524.0 сая төгрөгөөр Эрдэнэт үйлдвэрийн хамтын ажиллагааны хүрээнд хийж гүйцэтгэн ашиглалтад оруулсан. Зэс фестиваль эвент арга хэмжээг аймгийн томоохон 5 үйлдвэр, 16 ААНБ-тай хамтран зохион байгуулан ажиллаж байна. Орхон аймагт 2024 онд 23734 орчим жуулчин ирсэн ба үүнээс 990 нь гадаадын жуулчин байна. "Хөх Монгол цогцолбор" байгууламжийг амралт чөлөөт цагийн талбай болгох гадна тохижилтыг засварлах ажлын зургийг боловсруулж байна. Мөн СӨБ болон ЕБС-ын сурагчдад Хөх монгол цогцолборын 2 давхарт байрлах түүхэн зургийг үзүүлэн хамтран ажиллаж байна. Ёс заншлын өргөө дээр хуримын арга хэмжээ, ахмадын баяр, хүүхдийн үсний найр, монгол наадам, Үндэсний хоол сурталчилгаа гэх мэт арга хэмжээ зохион байгуулагдаж аялал жуулчлалын салбараас олох орлого нэмэгдсэн байна. +СУАЖЗГ-аас	
158	8.4.3.Аялал жуулчлалын мэдээллийн чанар, хүртээмжийг нэмэгдүүлэх ажлын хүрээнд	2024	БОГ СУАЖЗГ	ОНТ, БХАХЗ	-	8850	15000	-	Аймгийн зочид буудал, амралт сувиллын газар, ресторан зоогийн газар, үзвэр үйлчилгээ, тээврийн хэрэгслийн мэдээлэл, маршрут, түүх дурсгал зэрэг мэдээллийг багтаасан аялал жуулчлалын welcome.erdenet.mn веб сайтыг бэлэн болгон мэдээ, мэдээллийг цахимаар авах	100%

	мэдээллийн төв, цэгийг байгуулах, цахимжуулах ажлыг эрчимжүүлнэ.									боломжийг бүрдүүлээд байна. Мөн Орхон аймгийн Байгаль орчин, аялал жуулчлалын газар пэйж хуудсаар дамжуулан Welcome to erdenet видео контент болон аялал жуулчлалын цаг үеийн мэдээ, мэдээлэл, зохион байгуулсан ажлыг 2021-2023 онд 23500 иргэнд хүрсэн бол 2024 оны жилийн эцсийн байдлаар 9500 орчим хүнд хүргэн ажиллалаа. Монголд зочлох жилийн хүрээнд БОАЖЯам, АЖХТөвтэй хамтран QR хэлбэртэй мэдээллийг зам дагуух 3 самбарт байршуулан бүх нийтэд мэдээллийг тогтмол хүргэж байна. +СУАЖЗГ-аас	
159	8.4.4.Орон нутгийн онцлогийг харуулсан гар урлал, бэлэг дурсгалын бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлийг дэмжих, иргэд аялал жуулчлалын салбараас орлого олох боломжийг бүрдүүлнэ.	2024	БОГ СУАЖЗГ	-	-	5	6	10.0	10.0	Орон нутгийн брэнд бүтээгдэхүүнийг хөгжүүлэх, сурталчлан таниулах үйл ажиллагааг хариуцан зохион байгуулах ажлын хэсэг аймгийн Засаг даргын захирамжаар байгуулагдан ажиллаж байна. Германы хамтын ажиллагааны нийгэмлэгийн Эдийн засгийн өсөлт, бизнес эрхлэлтийг дэмжих төслөөс аймгийн хүнсний үйлдвэрлэл эрхлэгч аж ахуйн нэгжүүдэд брендийн сургалт явуулж, шалгарсан Эрдэнэт өндөг ХХК, Идэр баялаг ХХК, Эрдэнэт хот орчмын сүүний үхрийн фермерүүдийн холбоо, Ариус дэсерт катеринг ХХК зэрэг 4 аж ахуйн нэгжид тус бүр 10.0 сая төгрөгийн тоног төхөөрөмж авах эрх олгож дээрх 4 байгууллагууд тоног төхөөрөмжөөр хангагдлаа. Аймгийн жижиг дунд үйлдвэрлэл эрхлэгчдийн дунд зарласан уралдаанд өндөрлөг брэнд, батаар вүүд, сампин брэнд, аранжин брэнд, сүргийн шим зэрэг бүтээгдэхүүнүүд шалгарч Эрдэнэтэд үйлдвэрлэв худалдааны цэгээр дамжуулан бүх нийтэд хүргэж байна. Бүх ард түмний өвлийн спортын наадмын хүрээнд аймгийн бэлгэдэл болсон арслан, гүег бүхий чихмэлийг орон нутгийн жижиг дунд бизнес эрхлэгчид худалдаанд гаргаж, улмаар зохион байгуулагдаж буй бүх тэмцээн уралдаанд уг тоглоомыг брэнд болгон гардуулж байна.	100%

									Мөн "ITM Mongolia-2023" арга хэмжээнд орон нутгийн брэнд Арьсан эдлэл-өндөрлөг брэнд, гар урлал-сампин брэнд бүтээгдэхүүнийг оролцуулан худалдан борлуулах боломжоор хангасан. Эрдмин ХХК-ний 2023 оны шинэ загвар олон үйлдэлт залгуурт аймгийн брэнд бүтээгдэхүүний логог олголоо. "ITM Mongolia-2024" арга хэмжээнд 8 аж ахуй нэгж оролцож, 6000 орчим хүнд үйл ажиллагаагаа сурталчлан 11 төрлийн 3000 орчим гарын авлага тарааж, 51 нэр төрлийн бүтээгдэхүүн борлуулж 20.0 сая төгрөгийн орлого төвлөрсөн. Хүн төрөлхтний хосгүй гайхамшигт нүүдэлчин өв, соёлыг нэг дор цогцлоосон "Нүүдэлчин" дэлхийн фестиваль 2024 оны 08 дугаар сарын 16-18 хооронд Улаанбаатар хотын Налайх дүүргийн Тайж хайрхан уулын бэлд зохион байгуулагдсан. Тус фестивалд соёлын бүтээлч үйлдвэрлэл эрхлэгч 5 иргэнийг оролцуулж, бүтээгдэхүүн борлуулалтаасаа 13.0 сая төгрөгийн орлого олсон. +СУАЖЗГ-аас	
БИЕЛЭЛТИЙН ДУНДАЖ ХУВЬ										96.8 %

ТАЙЛАН НЭГТГЭСЭН:
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ГАЗРЫН МЭРГЭЖИЛТЭН

Г.ЗОЛБОО

ХЯНАСАН:
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ГАЗРЫН ДАРГА

С.ЖАРГАЛСАЙХАН